

A hét fotója

Csörög a „bocifon”

Mielőtt a képzelet szélvészors vitorlása a tévelygések tengerére taszajtana bennünket, gyorsan tisztázzuk: Tamás Károly államtitkár nem az ajtón kikukucskáló bocival mobilizik. Kérdés csak az, vajon a magas hivatalnok istállómenti látogatása, vagy inkább a telefónia pillanatnyi állása iránti kíváncsiság csalta elő a növények állatot. Az államtitkár láthatólag jól érzi magát a marhák közelében: az istállóajtó mellett kifogástalan a térerő, létrejött „a kapcsolat”; a kukoricaszárak „az élvonal” világában lengedezhetnek a beszélgetés alatt. Ráadásul a kép akár a közeljövő reklámfotója is lehet: a gazda „bocifon”-ján hívja Riskát, és megrendeli a „hosszanfriss” dobozba csorgatandó tejet, kakaót, vagy kapucint – utóbbi két tejtermék előállításához persze még a tehéneknek is fejlődniük kell egy kicsit.

Ny. P.

Ásotthalmi életkép: Tamás Károly államtitkár az éter hullámaira hangolódik. (Fotó: Schmidt Andrea)

Szomorú emléknappá virradtunk március 12-én, Gergely napján. 121 évvel ezelőtt döntötte romba a nagy árvíz Szeged városát.

A töltésrakodás és a vízbetörés pontos helyét helyszíni adatgyűjtés, valamint a korabeli résztvevők emlékiratai alapján sikerült meghatároznom. Az éjjel fél 2 óraker történt gátszakadás helye a Rókusi pályaudvar végében, 600 ölnyire az indóházról északra, pontosan 1,137 méternyire a bejárati jelző (szemafor) mellett van. További helyszíni pontosítással a 98-as „istálló” órház (a sínek között most is ott áll!) és a 97-es csapósorompós órház között – amelyet ma nem találunk, mert 1995-ben lebontották az öthalmi (most Vértói) átjáróban, a Merkur telep felé vezető sínpár építése miatt. Az átjáróban automata fényorompó állították. Még pontosabban: a Nagyvárad 0-ponttól száz méteres távolságokban, a sínpár mellett szelvénykarók találhatóak – most kavicsbeton oszlopok állnak, rajtuk számozás. A vízbetörés vonala ezek szerint az 1773-as és az 1774-es hektóméter kövek között volt annak idején.

Ha a körtöltésen sétálunk, akkor könnyen rátalálhatunk a pályaudvar északi végénél: a körtöltés külső téglázott falához épített, vaskorlátos téglalépcső vezet lefelé; az erdőn át az egykori Aigner, most Béke telepre jutunk. Ha megállunk itt, a város felé fordulva, a sínpárok során átnézve, a kocsimosó állással szemben, az 1898-ban épített víztorony épület mellett, a távolban a trolibuszok nagy garázsát látjuk. Innen, a régi Rókusi városrész nyugati szélétől befelé indult az árvíz rohama.

Tovább, a mai Csáky és Keresztöltés utcák között, a távolban látszó kéttornyú Ró-

Az emlékkő története

Hol tört Szegedre az árvíz?

kusi templom irányából zúdult a víz az egész városra. Szomorú emlékhely ez, most 121 év múltán is. Az egy éve kezdődött árvíztörténeti kutatásomról a Délmagyarország 1999. október 15-i számában már előzetesen beszámoltam, most az árvízi emlékkő születésének, és az emléktábla első eredeti szövegének felderítéséhez dr. Apró Ferenc segített hozzá: arra hívta föl a figyelmet, hogy az 1911. november 21., keddi Szegedi Naplóban megjelent a körtöltésről egy terjedelmes írás. Ez az újság mikrofilmen olvasható, talán ezért nem tekergették e csodás olvasó masinát a Somogyi-könyvtár III. emeletén, így én lettem a képernyőn futó újságdalok böngészője.

Mikor készült az árvízi emlékkő?

Az emlékmű születése szoros kapcsolatban áll a körtöltés felmagasításával. A megévő körtöltést az 1898-as árvízi szintmagasság miatt fel kellett emelni 0–10 méterre, és a tápéi komptól 0–7772 méterre lévő Kálvária utcai átjáróig, 30 cm-es cementhabarcsba rakott külső téglafalburkolat kiépítését kezdték meg 1906. május 28-án. Az első száz folyóméter elkészülte után a város vezetősége 1906 július 14-én bokréta-(zöldág-) ünnepséget rendezett az építő munkásoknak és családtagjainak. Korabeli fénykép őrzi e nemes pillanatot. A fotó Tamai István Ybl-díjas szegedi építész felesége, Árendás Mária tulajdonában van.

Ki szállította a tengernyi téglát?

A KJ jelzésű, kézi vetésű, nagy, kemény téglát szakszosan szállította a Kovács József és fiai cég, a hódmezővásárhelyi téglagyárból. Ahoyn tovább épült a körtöltés kiépítésére Móra Ferenc dísztitichonos versével.” Dr. Szabó Géza kulturtanácsnok még áprilisban javaslatot tett a tanácsnak a márványtábla pótlására. Móra Ferenc valószínűleg nem kereste a pontos régi szöveget a Szegedi Naplóban, és egy politikamentes verset írt, amelyet a mai napig olvashatunk az emlékkövön.

A vers sorait eredetileg hibásan faragták ki. Péter László 1964. június 10-én, a Délmagyarban megírta (rekonstruálva) a vers helyes szövegét. Apró Ferenc: „Az emlékmű regénye” című munkájában írja, hogy a '40-es években a Móra versét megörökítő táblát is kilopták az emlékkőből. Ezután, bemonás alapján vésték újra (három nagy hibával!) az emlékkövet. 1978-ban szintén táblát cseréltek: a régít összetörték. 1995-ben A. L. írja a Délmagyarban, hogy vandálok a körtöltésen ismét összetörték az árvízi márványlapot. 1996. augusztus 29-én a Litoszféra Bt. új táblát készített, és ezen már hibátlanul szerepel Móra Ferenc versének minden betűje. 1999. október végén – mint-hogy a tábla szövegét olvashatatlaná tették a festékfújókálások – a városrendeltség munkatársa, Kelemen Zsuzsanna megrendelésére Vanyó Sándor vegyész letakarította a grafiti feliratokat, és a mészkő háttérrel védőréteggel vont be.

Hemmert János

gedi nagy árvíz betörésére. A Délmagyarország írja 1929. március 14-én, az 50. évforduló ünnepsége után két nappal: „Tíz évvel ezelőtt vaktították meg Szeged egyetlen árvíz-emlékét, amely még ma is vakon nézi a föltámadt várost”.

Délmagyarország, 1929. június 21.: „E helyen törte át a gátat a Tiszának kiömlött árja”. Márványtáblát állítanak a körtöltésre Móra Ferenc dísztitichonos versével.” Dr. Szabó Géza kulturtanácsnok még áprilisban javaslatot tett a tanácsnak a márványtábla pótlására. Móra Ferenc valószínűleg nem kereste a pontos régi szöveget a Szegedi Naplóban, és egy politikamentes verset írt, amelyet a mai napig olvashatunk az emlékkövön. A vers sorait eredetileg hibásan faragták ki. Péter László 1964. június 10-én, a Délmagyarban megírta (rekonstruálva) a vers helyes szövegét. Apró Ferenc: „Az emlékmű regénye” című munkájában írja, hogy a '40-es években a Móra versét megörökítő táblát is kilopták az emlékkőből. Ezután, bemonás alapján vésték újra (három nagy hibával!) az emlékkövet. 1978-ban szintén táblát cseréltek: a régít összetörték. 1995-ben A. L. írja a Délmagyarban, hogy vandálok a körtöltésen ismét összetörték az árvízi márványlapot. 1996. augusztus 29-én a Litoszféra Bt. új táblát készített, és ezen már hibátlanul szerepel Móra Ferenc versének minden betűje. 1999. október végén – mint-hogy a tábla szövegét olvashatatlaná tették a festékfújókálások – a városrendeltség munkatársa, Kelemen Zsuzsanna megrendelésére Vanyó Sándor vegyész letakarította a grafiti feliratokat, és a mészkő háttérrel védőréteggel vont be.

Hemmert János

Lárma helyett nemzeti ünnep

Általában tudjuk, hogy a hazai médiapiac világvízeszónylatban is igen széles skáláján egy-egy sajtóorgánium, elektronikus médium milyen értékrenddel bír, s ez alapján választjuk ki a számunkra legmegfelelőbbet. Van akinek a heti hülyéskedést hét egymáshoz simuló, szavaiban szexorientált klimaxközeli ember társalgása jelenti, van aki ugyanezt egy úgymond „magyarkodó” hetilapban látja. Mindenkinek szíve-joga eldönteni, hogy mit választ, s így rendszerint nem is csodálkozik azon, amit a pénzéért kap. Dühítő azonban, ha váratlanul egy közszolgálati feladatokat felvállaló, párt- és világnézetileg semlegesítő közvetítő orgánumban találkozunk a gyanútlan fogyasztó olyan véleményével, amely legálábbis alapvető azonos-ságtudatában tapossa sárba. Nem tudom máshogy értékelni a március 16-án a szegedi lokálpatrióta és ezáltal közszolgálati funkciókat ellátó sajtó éllovasának számító Délmagyarország című napilap hasábjain megjelent Lárma című írást.

Való igaz, hogy a cikk szerzője, Tóth-Szenesi Attila újságíró keretes jegyzetében a saját véleményét vetette papírra, de az írás mondanivalója olyan mértékben piszkít bele sok száz ezer ember egészséges identitástudatába, hogy amellett nehéz lenne szótlanul elmenni.

Higgyék el kedves olvasók, nem az zavar, hogy a szerző szerint március 15-én a „MIÉP megtartotta szokásos ünnepi gyűlést-órát, s így legalább a június negyedik trianoni megemlékezésük kihagyott”. S az sem különösebben zaklatott föl, hogy Tóth-Szenesi Attila azt a médiát félti az Orbán-kabinetől, amelynek legalább a kétharmadára semmilyen hatással sincs a magyar kormány, legfeljebb a nemzetet nem, a profítot annál inkább ismerő globális tőke, a maga sok tízmillió hirdetései-vel. Engem sokkal inkább az hozott ki a sodromból, ahogy a cikkíró felcserélte a Pilvax kávéházat a McDonald's-ra, s ahogy megpróbálta ledegradálni a legnagyobb magyar nemzeti ünnepet egy silány és szórakoztató lárma. Az újságíró szerint az a lényeg, hogy Petőfi és Kossuth utálta egymást, s az, hogy „héroszokat kreálnak hús-vér emberekből, akik ilyen-olyan okokból a nagybetűs történelem alakítói lettek”. Tóth-Szenesi Attila idézi Kossuthot is, utalva arra, hogy március 3-a is lehetett volna nemzeti ünnep 15-e helyett. De nem lett. A sors ugyanis úgy hozta, hogy több mint százötven éve március 15-én emlékezünk a másfél évig – s nem csak egy napig! – tartó 1848-49-es forradalomra és szabadságharcra. Emlékezünk ar-

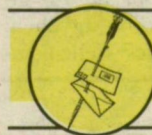
ra a névtelenül a hazáért hősi halált halt sok tízezer hús-vér emberre, akikből senki sem kreált héroszokat, és akiknek többek között azt is köszönhetjük, hogy szabad országban élhettünk. Lehet, hogy Tóth-Szenesi Attilának március 15-e „unalomig ismert és felemlgetett esemény”, a 152 évvel ezelőtt élt és meghalt őseinknek azonban nem az volt. És nem az az ő ükunokáinak sem, és nem az a magyar nemzetnek sem. Ha Tóth-Szenesi Attila függetleníteni akarja magát mindettől, ám tegye. De ne egy közszolgálati funkciókat betöltő lapban gázoljon bele a lelkebe azoknak a magyaroknak, akik nem szenvednek identitászavarban.

Toroczky László,
a MIÉP Csongrád megyei szövívője

Tisztelt Toroczky Úr!
Érzékenységünk más. Én nem értem Önt, Ön nem ért engem, vitáznunk hiábavaló. Mindazonáltal felteszek négy kérdést.

1. Mit jelent az „egészséges identitástudat”?
2. Mit jelent a „beteges identitástudat”?
3. Hol olvasta, hogy a médiát féltem az Orbán-kabinetől?
4. Nem érdemes néha elgondolkozni évszázados dogmákon?

Üdvözlettel:
Tóth-Szenesi Attila

olvasószolgálat

Ezt a rovatunkat olvasóink írják. Az olvasói leveleket a szerzők mondanivalójának tiszteletben tartásával, szerkesztett formában jelentjük meg. Az itt közölt írások szerzőik magánvéleményét tükrözik.

LEVÉLCÍMÜNK: DÉLMAGYARORSZÁG SZERKESZTŐSÉGE, SZEGED, SAJTÓHÁZ, PF.: 153. 6740. TELEFON: 481-460

FIGYELEM!

AZ APRÓ-HIRDETÉS OLDAL TALÁLT ROVATÁBAN INGYEN JELENTJÜK MEG A HIRDETÉSEKET!

Mindent a vásárlóért?

Egyszerű, dolgozó háziasszonyként úgy képzeltem el a március 15-i ünnepre való bevásárlást, hogy az ünnep előtti napon, munka után szerzem be a szükséges élelmiszereket, egyebeket. El is mentem kedden este, 6 óra körül a Tescoba, ahol azonban, legnagyobb meglepetsemre – szokatlan módon – üresen ásfítottak a polcok, pultok. Nem volt kenyér, nem volt hús. Mi történt? Talán mások is úgy gondoltuk közösen, hogy az ünnep előtt vásárolunk be? És nem készült a Tesco?

Ekkor értettem meg a márciusi katalógus hirdeté-

sének valódi üzenetét: „Március 15-én is nyitva tartunk!” Vagyis: nem baj, ha nem tudsz előző nap bevásárolni, eljössz majd holnap, friss árukkal várunk, sugallta a Tesco. Teljes lesz a nyitva tartás, és kezdődik az új akció is...! S arra gondoltam: ez legyen hát az ünnepünk? Ne menjünk el esetleg a múzeumhoz, vagy ne nézzük az ünnepségsorozatot, beszédeket a televízióban? Maradjunk ki az emlékezésből, abból a kis együtt-gondolkozásból is, amit március 15-e adhat? Menjünk bevásárolni az ünnep, mintha az egy egyszerű, sima hétköznapi lenne?

Ha jól emlékszem, tavaly (vagy azelőtt) még egy ilyen transzparens figyelmeztetett bennünket a Tescóban az ünnep előtt: „Elnézést kérünk, március 15-én zárva tartunk!”. Kár, hogy az idén nem ezt tette a Tesco, és még az se lett volna baj, ha mindezért nem kér elnézést.

Gratulálok viszont a Corának és a Sparnak! Ők meg merték kockáztatni, hogy zárva tartanak, s elesnek egy nap bevételről. Hagytak minket ünnepelni, tiszteletben tartották egyik nagy – talán a legnagyobb! – nemzeti ünnepünket.

(Név és cím a szerkesztőségben)

Ajánlott kenőanyag: Mobil

3 év vagy 100 000 km garancia!

Daewoo Matiz

akciós alapár: 1 549 000 Ft

Autózzunk vidáman!

Szeged, Zápor út 3. (62) 463 031

C Mobil